

**YUK md.. 27/2 KAPSAMINDA
YÜRÜTMENİN DURDURULMASI**

**VE
DURUMUNUN İZLENİMLİ DURUM**

DANIŞTAY (8.) DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

DAVACILAR :

1. Özgür Öz (~~1. No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~
~~Karar No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~ -Bakırköy
-Istanbul
2. Göker can (~~1. No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~
~~Karar No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~ -Bakırköy
-Istanbul
3. Merve Muzaffer Okuyan (~~1. No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~
~~Karar No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~ -Bakırköy
Suadiye- Istanbul
4. Ali Necip Bakır (~~1. No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~
~~Karar No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~ -Bakırköy
-Istanbul
5. Mehmet Atakan Konan (~~1. No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~
~~Karar No: 175/11111111/Ankara 7-8-9-10 Kısım~~ -Bakırköy
-Istanbul

VEKİL : Av. Smail Hakkı Atal / Reatbey Mah. 62003 Sok. (Gazeteci Sinan Tanyıldız Sok.) No:20 -Çökmez Apt. Kat:1/1 -Seyhan /Adana .

DAVALI : T.C. Cumhurbaşkanlığı -Ankara (8150438266)

DAVA : Cumhurbaşkanlığı Kararının iptali

TALEP KONUSU : 28 Haziran 2024 tarih ve 32586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 27 Haziran 2024 tarih ve 8650 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının İstanbul ilinde bulunan ormanlık alanların orman sınırı dışına çıkarma işleminin iptaline , davaya konu işlem YUK md. 27/2 kapsamında uygulanmakla etkisi tükenen olan idari işlem niteliinde olduğu ve telafisi imkansız zarar ve açık hukuka aykırılık artları birlikte gerçekleştirilenden dolayı DAVANIN SAVUNMASI ALINDIKTAN SONRA

YEN DEN KARAR VER L NCEYE DEK VED YETLE DAVA KONUSU LEM N YÜRÜTMES N N DURDURULMASINA , neticeten haklı davamızın kabulüne, avukatlık ücreti ve yargılama giderlerinin davalı tarafa yüklenmesine karar verilmesi talebidir.

ZAHİ : Davaya konu 28 Haziran 2024 tarih ve 32586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 27 Haziran 2024 tarih ve 8650 sayılı Cumhuriyet Kararının (Bkz. Delil listesi-1) stanbul ilinde bulunan ormanlık alanların orman sınırı dı na çıkarma i leminin iptalini talep ediyoruz. Dava konusu Cumhuriyet kararında KAMU YARARI sözkonusu olmadı ı dava konusu karar bilimsel ve hukuki gereklilikleri de içermemektedir.

I) EHL YET ve MENFAAT :

Müvekkil davacıların tamamı stanbul ilinde ikamet etmekte olup dava açmakta menfaatleri bulunmaktadır.

Anayasanın 56. Maddesine göre " Herkes, sa lıklı ve dengeli bir çevrede ya ama hakkına sahiptir. Çevreyi geli tirmek, çevre sa lı ını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir."

Anayasanın 17. Maddesine göre - Herkes, ya ama, maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkına sahiptir.

Anayasanın 169. Maddesine göre" Devlet, ormanların korunması ve sahalarının geni letilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yeti tirilir, bu yerlerde ba ka çe it tarım ve hayvancılık yapılamaz. **Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.** Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve i letilir. Bu ormanlar zamana ımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dı nda irtifak hakkına konu olamaz. . **Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez.** Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla i lenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Anayasanın 10. Maddesine göre- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi dü ünçe, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde e ittir.....Hiçbir ki iye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün i lemlerinde (...) kanun önünde e itlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

Müvekkil davacılar ormanların yok edilmesine ili kin Cumhuriyet kararına kar ı dava açarak Anayasal sa lıklı ve dengeli bir çevrede ya am haklarını ve Anayasal maddi -manevi varlıklarını geliştirme haklarını savunmaktadırlar. Açılan davada ehliyet ve menfaat ko ulları gerçekte mi tir.

II) Cumhuriyet kararı her eyden önce USUL- EK L ve YETK UNSURU yönünden sakattır.

" Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 169 maddesinde

Devlet, ormanların korunması ve sahalarının geni letilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yeti tirilir, bu yerlerde ba ka çe it tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve i letilir. Bu ormanlar zamana imi ile mülk edinilemez ve kamu yararı dı ında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla i lenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönü türülmesinde kesin yarar oldu u tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteli ini tam olarak kaybetmi olan tarla, ba , meyvelik, zeytinlik gibi çe itli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar oldu u tespit edilen araziler, ehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulundu u yerler dı ında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönü türülmesinde kesin yarar oldu u tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteli ini tam olarak kaybetmi olan tarla, ba , meyvelik, zeytinlik gibi çe itli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar oldu u tespit edilen araziler, ehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulundu u yerler dı ında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz " denilmektedir.

Oysa ki ; Cumhuriyet kanı kararı ekinde **Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmedi ine** "ili kin H ÇB R B L MSEL ÇALI MA , ORMANCILIK AÇISINDAN B L MSEL B R RAPOR yoktur. Di er yandan Anayasanın 169 madde / son fıkrada orman sınırlarının daraltılmasına ili kin 2. Kriter olarak getirilen yerle im yerleriyle ilgili herhangi bir bilgi , belge , rapor , uydu foto rafı ve teknik raporlara dayanan nüfus ve konut altyapısını gösteren herhangi bir resmi rapor da bulunmamaktadır. Cumhuriyet kanı kararında sadece SOYUT B R EK LDE " .....bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen, " ifadesine yer verilmekle yetinilmi tir. DAVA KONUSU LEM MUTLAK SURETTE USUL - EK L-YETK UNSURU SAKATLI I TA İMAKTA ve PTAL GEREKMEKTED R.

III) Dava konusu Cumhuriyet kanı Kararı SEBEP , KONU, AMAÇ. Unsurları yönünden de sakattır. öyle ki ;

a)) DAVA KONUSU LEM ANAYASAYA AYKIRIDIR. NORMLAR H YERAR S NE GÖRE ANAYASAYA AYKIRI OLAN , Cumhuriyet kanı kararı , kararname , kanun, yönetmelik ve genelgeler H ÇB R EK LDE UYGULANAMAZ. Üst ba layıcı norm olan Anayasamıza göre ;

“TAB SERVETLER VE KAYNAKLAR DEVLET N HÜKÜM VE TASARRUFU ALTINDADIR” (md.168/1, c.1).

“ÜLKE KAYNAKLARININ DÖKÜM VE DE ERLEND R LMES N YAPARAK VER ML EK LDE KULLANILMASINI PLANLAMAK, BU AMAÇLA GEREKL TE K LATI KURMAK DEVLET N GÖREV D R” (md.166/1).

“DEVLET ORMANLARIN KORUNMASI VE SAHALARININ GEN LET LMES Ç N GEREKL KANUNLARI KOYAR VE TEDB RLER ALIR” (md.169/1, c.1).

“DEVLET ORMANLARININ MÜLK YET DEVROLUNAMAZ” (MD.69/2, c.1).
“ORMANLARA ZARAR VEREB LECEK H Ç B R FAAL YET VE EYLEME
MÜSAADE ED LEMEZ” (MD.169/3, c.1).”

“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ba lar

**b) DAVAYA KONU ORMAN VARLI INI
AZALTACAK CUMHURBA KANI KARARI KAMU YARARITA IMADI I G B ,
ORMAN VARLI ININ AZALTI LMASININ HALK SA LI I AÇISINDAN BÜYÜK
TEHL KE LERE YOL AÇAB LECE AKADEM K ÇALI MALARLA ORTAYA
KONULMU TUR. öyle ki ;**

b1) 5 Agustos 2020 tarihinde yayınlanan ekteki akademik çalı maya göre ;
insan eliyle tahrip edilmi tabiat alanlarında, **ORMANLARIN KES LD ALANLARDA
Covid 19 VIRUSU EN AZ 2.5 KAT ARTMAKTA VE V RUSLER N NSANLARA
BULA MA R SK DE %70 ARTMAKTADIR.** Covid 19 salgını sırasında harcanan
paranın %2'sini tabiat alanlarını korumaya harcamanın ise gelecekteki salgınları engellemek
için yeterli oldu u bilim insanlarının çalı malarıyla belirlenmi tir. (Bkz. Delil listesi-2 /
<https://www.nature.com/articles/s41586-020-2562-8>) (Bkz. Delil listesi-3 /
[https://www.theguardian.com/environment/2020/aug/05/deadly-diseases-from-wildlife-
thrive-when-nature-is-destroyed-study-finds](https://www.theguardian.com/environment/2020/aug/05/deadly-diseases-from-wildlife-thrive-when-nature-is-destroyed-study-finds))

b 2) Ormanların kesilmesi Covid virus popülasyonunun 2,5 kat artmasına
neden oldu u gibi Covid salgınının sebebi de termik santraller , madencilik , iklim de iikli i
ve çevresel-ekolojik kirlilik oldu u da bilimsel olarak ispatlanmı tır. Ekteki bilimsel
çalı malarda görüldü ü üzere bilim insanları 2010 yılı ve öncesinde mutasyona u ramı yeni
Corona Viruslerin gelece ini haber vermi lerdir. klim de iikli i ve di er çevresel-ekolojik
kirlilik faktörlerinin neden oldu u Covid-19 mutasyonu 7,6 milyar insanın hayatını tehlikeye
atan bir salgın hastalı a dönü mü tür. Orman varlı mının azalması , madencilik ve do al
ekosistemlerin tahrip edilmesine ba lı olarak gelecekte Corona virus salgını gibi yeni
salgınlar da beklenmektedir.

".....Artan insan nüfusunu besleyebilmek için do al kaynaklar üzerindeki a ırı yük
; ; bazen çok fazla sayıda hayvan da içeren yo un bir tarımsal üretim ya da aynı bölgede çok
fazla hayvan türünün bulundu u çiftçilik -hayvancılık faaliyetleriyle sonuçlanıyor .Bu
faaliyetler hayvan türlerinin arasındaki hastalık geçi lerini kolayla tırabiliyor.Buna ilaveten
insanların(3) Colizza V, Barrat A, Barthélemy M, Vespignani A. The role of the airline
transportation network in the prediction and predictability of global epidemics. Proc Natl
Acad Sci U S A. 2006;103:2015–20. DOI: 10.1073/pnas.0510525103)
, hayvanların ve ürünlerin (4) 4. Fèvre EM, Bronsvoort BM, Hamilton KA, Cleaveland S
Animal movements and the spread of infectious diseases. Trends Microbiol. 2006;14:125–31.
DOI: 10.1016/j.tim.2006.01.004) artan küreselle meye ba lı olarak dünyanın her tarafına
hareket etti ine tanık oluyoruz. Çok sıkı kontrol mekanizmalarını zorlayan bu hareketlilik ,
e i görülmemi bir hızda enfeksiyonların yayılmasına olanak veriyor. Buna ek olarak , insan
nüfusunun artı ı veya turizmle do al ya am alanlarına sürekli olarak insanların ta ması ,
insanları yeni ekolojik ortamlara ta ıyor ve yeni ortaya çıkan zoonotic virüslere açık hale
getiriyor. klimsel de i iklimler hastalıkların uygun artlarının (co rafi olarak) geni lemesine
olanak tanırken , potansiyel hastalıkların ekil de i tirerek ortaya çıkması için zemin
sa lıyor. (5) Jones KE, Patel NG, Levy MA, Storeygard A, Balk D, Gittleman JL, et al.

Global trends in emerging infectious diseases. Nature.

2008;451:990–4. DOI: 10.1038/nature06536) Önümüzdeki 20 yılda iklim de i ikli i , yeni bölgelerde yeni hastalıkların ortaya çıkmasına neden olan en önemli sorun olacak. iklim de i ikli i , aynı zamanda hastalık taşıyıcı mikropların ve taşıyıcılarının da evrilmesine (de i mesine) yol açıyor. Hastalık yapıcıların sürekli dönüşümü ve yeniden birleşimi bazı biçimlerdeki hastalıkların yayılmasına ve sürmesine neden oluyor. Ekolojik koşulların de i mesi ve hastalık yapıcı virüslerin (pathogen) çeşitliliği , de i mi bir hastalık yapıcı (pathogenic) potansiyelin artmasına yol açabilir..... *Public Health Threat of New, Reemerging, and Neglected Zoonoses in the Industrialized World*

Sally J. Cutler, Anthony R. Fooks, and Wim H.M. van der Poel-*Emerging Infectious Diseases*

• www.cdc.gov/eid • Vol. 16, No. 1, January 2010) (/ Bkz.Delil listesi-4/ - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2874344/>)

- Yine ekteki bazı akademik çalışmalar ise geçmişteki Corona virus mutasyonları olan SARS salgınının 2002 yılında , MERS salgınının ise 2012 yılında olduğunu tespit edip , iki Corona virus mutasyonu arasındaki sürenin 10 yıl olduğunu , Covid -19 salgınının ise bu defa 7 yıl sonra yeni bir Corona virus mutasyonu olarak 2019 yılında gerçekleştiğini ve virusun mutasyona uğramasına süresinin 3 yıl kısaldığını dikkat çekerek , ORMANsizleşme , TERMİK SANTRALLER ve MADENCİLİK FAAL YETLER NEDENİYLE gelecekte beklenecek Corona virus mutasyonunun daha kısa bir süre zarfında gerçekleşeceğini belirtmektedir.. (**Bkz.Delil listesi-5 / - The novel coronavirus (2019-nCoV) outbreak: think the unthinkable and be prepared to face the challenge/ Giuseppe Lippi and Mario Plebani / <https://doi.org/10.1515/dx-2020-0015> Published online: 28 Jan 2020/ <https://www.degruyter.com/view/journals/dx/ahead-of-print/article-10.1515-dx-2020-0015/article-10.1515-dx-2020-0015.xml>)**

Bazı bir makalede ise , bazı ormanların yok edilmesi olmak üzere doğaya zarar veren insan faaliyetlerine KESİNLİKLE AMA KESİNLİKLE -HEMEN İMDEN SON VERİLMESİ gerektiğini gösteren bir tespit yapılmıştır.

" ....Bu yalnızca bazı langıç olabilir. Hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar her yıl 700.000 ölüme neden olsa da , gelecekteki salgın olasılıkları çok fazla . Memelilerde ve su kuşlarında insanları hasta edebilecek henüz tanımlanmamış 1.700.000 kadar virus olduğu düşünüyor. Bunlardan herhangi birisi Covid 19'dan daha yıkıcı ve öldürücü olabilecek şekilde gelecekteki X hastalığı olabilir. " (**Bkz.Delil listesi-6 / <https://ipbes.net/covid19stimulus>**)

Bilimsel çalışmalarla " iklim değişikliği , TERMİK SANTRALLER , ORMANsizleşme ve çevresel -ekolojik koşullardaki değişikliklerin VIRUS salgınlarına yol açmasının sabit olması , evvelce ortaya çıkan SARS , MERS gibi Corona virusların de mutasyona uğraması virusler olduğunu belirlenmiş olması" ndan yola çıkarak bunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki ; KÖMÜR -FOSİL YAKIT TÜKETİMİ SONLANDIRILMADIKÇA , MADENCİLİK FAAL YETLERİNE ve ORMANLARIN KESİLMESİNE SON VERİLMEDEN TAKDIRDE YAKIN GELECEKTE YENİ SALGINLAR ÜLKEMİZ VE İNSANLIĞI BEKLEMEDİR.

B3) İnsanlığın karlılığı için son Corona virus mutasyonu olan Covid -19 salgınının sebebinin iklim değişikliği , termik santraller , ormansızlaşma , çevresel ekolojik artlardaki değişiklik olduğunu bilimsel kanıtlarla belirlenmiş olmasının yanı sıra ; 2019 Aralık ayından bu yana küresel çapta Covid -19 ölümleri ve hava kirliliği

dataları ile tirilerek yapılan son çalı malar endüstrile mi havası kirli olan yerlerde Covid -19 ölümlerinin ve vakalarının daha fazla oldu unu göstermektedir. ORMANLAR HAVA K R L L N ve ÖZELL KLE EH RLERDE HAVAYI TEM ZLEYEN ALANLAR OLARAK NSANLARIN NEFES ALAB LMES N - YA AYAB LMES N SA LAMAKTADIR. Covid-19 salgınından en çok etkilenen ülkeler arasındaki talya'daki ölüm dataları , talya'nın endüstrile mi havası kirli kuzeyinde Covid-19 ölüm oranı %12 iken , talya'nın geri kalanında %4,5 oldu unu ortaya çıkarmı tır. Ayrıca talya'da hava kirlili i olan bölgelerle , havası temiz olan bölgeler kar ıla tırıldı ında kirli havanın Covid vakalarını 9 kata kadar arttırdı ı ortaya çıkmı tır. (**Bkz.Delil listesi-7 / -Can atmospheric pollution be considered a co-factor in extremely high level of SARS-CoV-2 lethality in Northern Italy? EdoardoConticiniaBrunoFredianiaDarioCarob https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0269749120320601 (Bkz.Delil listesi-8 / https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/07/air-pollution-linked-to-far-higher-covid-19-death-rates-study-finds)**)

Covid salgını sırasında Covid -19 ölümleri sıralamasında 1. sırada olan ABD'deki ölüm dataları ise hava kirlili inin yo un oldu u yerlerde Covid -19 ölümlerinin fazla oldu unu belirlemi tir. Aynı çalı ma 2,5 mikron partikül maddede metreküpte sadece %1 'lik artı ın (2,5 PM ug/ m3)Covid -19 ölümlerinde %8 artı a neden oldu unu ortaya koymu tur. (**Bkz./ Delil listesi-9 / Xiao Wu MS, Rachel C. Nethery PhD, M. Benjamin Sabath MA, Danielle Braun PhD, Francesca Dominici PhD-https://projects.iq.harvard.edu/covid-pm)**)

ngiltere'deki Covid-19 ölüm dataları üzerinde yapılan çalı ma ise , hava kirlili inin yo un oldu u Londra ve çevresinde Covid -19 ölümlerinin çok fazla oldu unu ve hava kirlili iyle Covid -19 ölümleri arasında net bir ba lantı oldu unu ortaya koymaktadır. (**Bkz.Delil listesi-10 / -Links between air pollution and COVID-19 in England Marco Travaglio 1 , Rebeke Popovic 1 , Yizhou Yu 1 , Nuno Santos Leal 1 , Luis Miguel Martins 1 1 MRC Toxicology Unit, University of Cambridge https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.16.20067405v2.full.pdf)**)

Ba ka bir çalı ma ise özellikle Dizel araçlardan ve TERM K SANTRALLERDEN atmosfere yayılan NO2 kirlili ine uzun süre maruz kalmanın Covid-19 ölümlerini arttırdı ını bulgulamaktadır. (**Bkz.Delil listesi-11 / Assessing nitrogen dioxide (NO2) levels as a contributing factor to coronavirus (COVID-19) fatality YaronOgen https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969720321215 (Bkz.Delil listesi-12 / http://www.habereguven.com/hava-kirliliginin-yogun-oldugu-yerlerde-covid-19-olumleri-daha-fazla/2289/)**)

Dünya Bankasının Hollanda'da 355 yerle im yerinde yaptırdı ı çalı mada baz olarak Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) verdi i "sa lı a zararlı sınır de er " olan 10 mcg / m3 alınmı ve 2,5 PM kirlilik taban de erindeki %20 artı ın (12 mcg/m3), Covid vakalarında %100 artı a neden oldu u belirlenmi tir.(**Bkz.Delil listesi-13 / http://documents.worldbank.org/curated/en/462481587756439003/Incidence-of-COVID-19-and-Connections-with-Air-Pollution-Exposure-Evidence-from-the-Netherlands)**)

Böylece talya , ABD, Hollanda ve ngiltere'de Covid 19 ölüm dataları

üzerindeki muhtelif çalı malarla **havası kirli olan bölgelerde** Covid -19 ölümlerinin fazla oldu unun tespitiyle ; birden fazla termik santralin oldu u Zonguldak'ta nüfusa oranla çok fazla Covid-19 vakasının görülmesi ve Zonguldak'ın karantinaya alınmak zorunda kalınması birbiriyle örtü mektedir. Hava kirlili iyle Covid-19 vakaları arasındaki ba lantı ülkemizde de ortaya çıkmı tır.(**Bkz.Delil listesi-14** / <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/zonguldak-karantinası-kafaları-karistirdi-5726830/>) Ormanların yok edilmesi , gelecekte kesinlikle gerçekleşmesi beklenen salgın hastalıklarda kitlesel ölümlere yol açacaktır.

Nitekim TMMOB Çevre Mühendisleri Odasının Hava Kirlili i 2018 raporuna baktı mızda)neredeyse ehir merkezinde bulunan Zonguldak Eren Enerji Santrali yanında bulunan Çevre ve ehircilik Bakanlığı hava kalitesi ölçüm istasyonu verilerine göre 2017 yılında 176 gün AB sınır de erleri a ılmı ve yıllık ortalama ise Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 uq/m³'ün üzerinde 65 uq/m³ çıkmı tır. Zonguldak Eren Enerji Santrali 2018 yılı verileri ise 193 gün AB sınır de erleri a ılmı ve yıllık ortalama ise yine yüksek bir ekilde Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 uq/m³'ün üzerinde 59 uq/m³ çıkmı tır. (**Bkz.Delil listesi-15 / -** http://www.cmo.org.tr/resimler/ekler/9d62b3a2bb620a4_ek.pdf?tipi=67&turu=H&sube=0) (25.04.2020 tarihinde web sitesine ula ıldı) Yine benzer ekilde , filtresiz bir termik santralin çalı tırıldı ı ve kömür madenlerinde çalı an bir çok i çinin oldu u Soma'da ortalamanın üzerinde Covid -19 vakası ortaya çıkmı tır. (**Bkz.Delil listesi-16/** <https://ekolojibirliği.org/soma-korona-virusunde-kirmizi-alarm-veriyor/>) Yukarıda da belirtti imiz üzere ABD'deki ölüm datalarında 2,5 mikron partikül maddede metreküpde sadece %1 'lik artı mın (2,5 PM ug/ m³)Covid -19 ölümlerinde % 8 artı a neden oldu u (**Bkz./** <https://projects.iq.harvard.edu/covid-pm>) talya'nın endüstrile mi havası kirli kuzeyinde Covid-19 ölüm oranı %12 iken , talya'nın geri kalanında %4,5 oldu u (**Bkz.** - <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0269749120320601>), Türkiye'de neredeyse ehri içinde 3 tane termik santralin bulundu u Zonguldak'ta nüfusuna oranla çok fazla Covid-19 vakasının görülmesi hususları birlikte de erlendirildi inde ve termik santrallerin yol açtı ı iklim **de i ikli i** ve ORMAN KES MLER YLE Corona virus salgınlarının en önemli sebeplerinden birisi olarak ortaya çıkarken , mutasyon geçiren Covid-19 virusunun yine termik santrallerin yol açtı ı partikül maddelerle havası kirlenen yerlerde ya ayan insanları öncelikle öldürdü ü, dünya çapındaki bilimsel çalı malarla sabittir. **YAKIN GELECEKTE YEN SALGINLARIN NEREDEYSE KES N OLDU UNAL KN B L MSEL ÇALI MALAR GÖSTERMEKTED R K ; ARTIK ESK NORMAL OLMAYACAKTIR VE TÜRK YE'DEK VE DÜNYADAK HAVA K RL L N VE CORONA VIRUS SALGINLARINI ve B L M NSANLARININ U AN ÖNGÖREMED YEN SALGINLARI ENGELLEYEB LMEK Ç NORMAN VARLI ININ AZALTILMASI DE L, TAM TERS NE ARTTIRILMASI GEREKMEKTED R.**

24.04.2020 tarihinde yayınlanan bir bilimsel çalı ma ise (Çevre ve ehircilik Bakanlı mın "hava kalitesi ölçüm istasyonları verilerinden alınan de erlerle belirlenen ve termik santraller etrafında baca filtrelerinin tutamadı ı) **PART KÜL MADDELER ÜZER NDE CORONA V RUSLER N TUTUNARAK UZUN SÜRE YA ADI I VE PART KUL MADDELER SAYES NDE UZAK MESAFELERE KADAR G DEB LD BEL RLENM T R.**(**Bkz..Delil listesi-17** / <http://www.habereguven.com/hava-kirliligi-parcaciklarin-da-koronavirus/2796/>) (**Bkz.Delil listesi-18/**

<https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/24/coronavirus-detected-particles-air-pollution>) (Bkz. Delil listesi-19 / SARS-Cov-2 RNA Found on Particulate Matter of Bergamo in Northern Italy: First Preliminary Evidence/ Leonardo Setti, Fabrizio Passarini, Gianluigi De Gennaro, Pierluigi Baribieri, MariaGrazia Perrone, Massimo Borelli, Jolanda Palmisani, Alessia DiGilio, Valentina Torboli, Alberto Pallavicini, Maurizio Ruscio, PRISCO PISCITELLI, Alessandro Mian

<https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.15.20065995v2>) (Bkz.Delil listesi-20 / Air Pollution and the Novel Covid-19 Disease: a Putative Disease Risk FactorLuigi Martelletti1 and Paolo Martelletti2

[/https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6\)](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6)

Corona virus vakalarının ve ölümlerinin çok yüksek seyretti i kuzey talya'da hava kirlili i de erlerinin de Dünya Sa lık Örgütünün 10 mikron (ug) partikül madde (10 PM) için verdi i günlük sınır de er olan 50 ug / m³ PM 10 de erinden yüksek oldu u tespit edilmi tir. Söz konusu çalı mada talya'da " tam kapanma " ilan edilen 24 ubat 2020 ile 13 Mart 2020 tarihleri arasındaki Corona virus vaka sayısı ile (Corona virusun 14 günlük kuluçka süresi gözönünde bulundurularak) 9 ubat 2020 ile 29 ubat 2020 tarihleri arasındaki 10 mikron Partikül madde (10 PM) de erleri arasında korelasyon kurulmu tur. **ÇALI MADA HAVASI K RL OLAN YERLERDE TEM Z OLAN YERLERE GÖRE 9 KAT DAHA**

FAZLA CORONA V RUS VAKASI TESP T ED LM T R. Ayrıca temiz hava ko ullarında virus parçacıklarının buharla tı ı , atmosferin üst tabakalarına hareket etti i de belirlenmi tir.((Bkz.Delil listesi-21 / Air Pollution and the Novel Covid-19 Disease: a Putative Disease Risk FactorLuigi Martelletti1 and Paolo Martelletti2 [/https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6\)](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6)

TMMOB Çevre Mühendisleri Odasının Çevre ve ehircilik Bakanlı mın hava kalitesi ölçüm istasyonu verilerine göre yayınladı ı "2018 Hava Kirlili i Raporu"ndan aldı ımız ve son bilimsel çalı mlara göre Corona virusun üzerinde ya amasına ve çok uzak mesafelere da ılmasına neden olan PART KÜL MADDE K RL L Türkiye'de ölçüm yapılan termik santrallerde SAB TT R. (Bkz.Delil listesi-22 / http://www.cmo.org.tr/resimler/ekler/9d62b3a2bb620a4_ek.pdf?tipi=67&turu=H&sube=0) (25.04.2020 tarihinde web sitesine ula ıldı)

Çanakkale Çan termik santralinde , 2017 yılında 217 gün AB sınır de erleri a ılımı ve yıllık ortalama ise Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 ug/m³'ün üzerinde 66 ug/m³ çıkmı tur. 2018 yılı verileri ise 161 gün AB sınır de erleri a ılımı ve yıllık ortalama ise yine yüksek bir ekilde Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 ug/m³'ün üzerinde 54 ug/m³ çıkmı tur.

Kahramanmara Elbistan termik santralinde , 2017 yılında 263 gün AB sınır de erleri a ılımı ve yıllık ortalama ise Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 ug/m³'ün üzerinde 116 ug/m³ çıkmı tur. 2018 yılı verilerine göre ise 323 gün AB sınır de erleri a ılımı ve yıllık ortalama ise yine yüksek bir ekilde Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 ug/m³'ün üzerinde 125 ug/m³ çıkmı tur. Kahramanmaras Elbistan termik santralinden alınan veriler unu göstermektedir ki , Elbistan'lılar yılın 365 gününde 323 gün zehirlenmekte , yılda sadece 42 gün limit de erlerin altında temiz hava soluyabilmektedirler.

Manisa Soma termik santralinde, 2017 yılında 190 gün AB sınır de erleri a ılımı ve yıllık ortalama ise Dünya Sa lık Örgütünün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 ug/m³'ün üzerinde 78 ug/m³ çıkmı tur. 2018 yılı verileri ise 224 gün AB sınır de erleri

a ilmi ve yıllık ortalama ise yine yüksek bir ekilde Dünya Sa lık Örgütü'nün (WHO) sa lı a zararlı sınır de er e i i olan 50 uq/m³'ün üzerinde 70 uq/m³ çıkmı tır. Yukarıda da belirtti imiz üzere filtresiz bir termik santralin çalı tırıldı ı ve kömür madenlerinde çalı an bir çok i çinin oldu u Soma'da ortalamanın üzerinde Covid -19 vakası ortaya çıkmı tır.

(Bkz.Delil

listesi-23

<https://ekolojibirliigi.org/soma-korona-virusunde-kirmizi-alarm-veriyor/>

MU LA YATA AN TERM K SANTRAL NDE, 2017 YILINDA HAVA KAL TES ÖLÇÜM STASYONUNDAN %17 VER ALINAB LM ; YAN TOPLAM 62 GÜN ÖLÇÜM STASYONUNDAN VER ALINIRKEN 46 GÜN AB SINIR DE ERLER A ILMI VE YILLIK ORTALAMA SE DÜNYA SA LIK ÖRGÜTÜNÜN (WHO) SA LI A ZARARLI SINIR DE ER E OLAN 50 UQ/M³'ÜN ÜZER NDE 75 UQ/M³ ÇIKMI TIR. 2018 YILINDA SE MU LA YATA AN TERM K SANTRAL HAVA KAL TES ÖLÇÜM STASYONU HER NEDENSE ÇALI MAMI VE VER ALINAMAMI TIR.

Kömürlü termik santrallerin havaya yaydı ı ba lıca kirleticiler yukarıda atf yaptı ımız bilimsel delillerle sabit oldu u üzere Covid -19 ölümlerine neden olan Partikül madde(PM 10 ve PM 2,5) , azotdioksit (NO₂) , kükürtdioksit (SO₂) , ozon gibi gazlardır. Partikül madde kirlili i için Dünya Sa lık Örgütü'nün (WHO) verdi i sa lı a zararlı sınır de er ise

- PM 10 için günlük ortalama 50 uq/m³ , yıllık ortalama de er 20 uq / m³

- PM 2,5 için günlük ortalama 25 uq/m³ , yıllık ortalama de er 10 uq / m³'dür.

Ancak muhtemeldir ki ; Dünya Sa lık Örgütü'nün bu de erleri de güncellenmek zorunda kalacaktır. Zira 2,5 mikron partikül maddede metreküpde sadece %1 'lik artı ın (2,5 PM ug/ m³)Covid -19 ölümlerinde % 8 artı a neden oldu u ortaya kondu una göre (**Bkz./ Xiao Wu MS, Rachel C. Nethery PhD, M. Benjamin Sabath MA, Danielle Braun PhD, Francesca Dominici PhD-<https://projects.iq.harvard.edu/covid-pm>**)Covid-19 Corona pandemisinden sonra Dünya Sa lık Örgütü'nün " sa lı a zararlı sınır de erleri " de i mek ve daha a a ıya çekilmek zorundadır.

BÖYLECE YUKARIDAK SOMUT B L MSEL DEL LER I I INDA DO AL EKOS STEMLER N TAHR P ED LMES N N -ORMANLARIN YOK ED LMES N N ÖNÜNE GEÇMEK GEREKMEKTED R. B L MSEL DEL LERLE SPATLANDI I ÜZERE ORMANLARIN YOK ED LMES N N CORONA VIRUS VE D ER SALGINLARI ARTTIRICI ETK S OLDU U G B ; SKENDERUN G B B R ÇOK K RLET C -YOKED C TES S N YAN YANA D Z LM OLDU U ve BÖLGEN N K RLET C YÜKÜNÜNÜN DO AL EKOS STEMLER N TOLERE EDEB LECE YÜKÜN ÇOK ÜZER NDE OLDU U B L MSEL OLARAK DA SAB T OLDU UNDA HAVAYI TEM ZLEME YETENE OLAN, B R NEV F LTRE GÖREV YLE TÜRK HALKININ SA LI INI -YA AMINI KORUYAN ORMANLARIN TAHR P ED LMEMES GEREKT G B , ORMAN VARLI INI ARTTIRICI ÇALI MALARIN DA YAPILMASI GEREKMEKTED R. YUKARIDA DA BEL RTT M Z ÜZERE HAVA K RL L N N YO UN OLDU U YERLERDE CORONA VIRUS VAKA ve ÖLÜMLER N N 9 KATA KADAR DAHA FAZLA OLDU U ORTAYA ÇIKMI OLUP , BU SALGININ SON SALGIN OLMADI I ve GELECEKTE B Z YEN SALGINLARIN DA BEKLED HESABA KATILACAK OLURSA DAVA KONUSU LEMDE KAMU YARARI OLMADI I KES ND R. ,

C) KL M KR Z ve KL M KR Z N N NEDEN OLDU U , DDET ve YO UNLU U G DEREK ARTAN-ARTACAK KL M GÖÇLER NEDEN YLE

ORMANLARIMIZIN -SU KAYNAKLARIMIZIN -TARIM ALANLARIMIZIN -MERALARIMIZIN KORUNMASI HAYAT ÖNEM ARZ ETMEKTE OLUP ; KL M KR Z ve KL M GÖÇLER ÇA INDA ORMANLARIN KORUNMASI M LL GÜVENL K MESELES D R . KL M KR Z ve CORONA VIRUS SALGIN HASTALIKLAR ÇA INDA ORMANLARIN KES LMES ANAYASANIN 3. MADDES NDE FADES N BULAN " TÜRK YE DEVLET N N ÜLKES VE M LLET YLE BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜ ÜNE ZARAR VERMEKTED R. ÖYLE K ;

KL M KR Z ve KL M KR Z N N NEDEN OLDU U , DDET ve YO UNLU U G DEREK ARTAN/ARTACAK KL M GÖÇLER NEDEN YLE ORMANLARIMIZIN -SU KAYNAKLARIMIZIN -TARIM ALANLARIMIZIN -MERALARIMIZIN, DEN ZLER M Z N ve DEN Z CANLILARININ KORUNMASI HAYAT ÖNEM ARZ ETMEKTE OLUP ; KL M KR Z ve KL M GÖÇLER ÇA INDA GIDA GÜVENL N SA LAMAK , BUNUN Ç N DE HAVA -SU -TOPRAK ALICI ORTAMLARINI TERM K SANTRALLER D ER K RLET C YOK ED C TES SLER N DEN BACASINDAN ÇIKACAK RADYOAKT F ELEMENTLER , A IR METALLER , AS T YA MURLARI ve ZEH RL GAZLARDAN TEM ZLEYECEK ORMAN VARLI INI KORUMAK M LL GÜVENL K MESELES D R . ORMANLARIN KES LMES TÜRK YE CUMHUR YET ANAYASASINA , AVRUPA NSAN HAKLARI SÖZLE MES BA TA OLMAK ÜZERE ULUSLARARASI SÖZLE MELERE VE SA R MEVZUATIMIZA AYKIRIDIR.

TERM K SANTRALLER ve Madencilik faaliyetlerinin en önemli sebeplerden oldu u iklim krizi haline dönü en iklim de i ikli iyle, çok hassas dengeler üzerinde kurulu iklim sistemi de i ikli e u ramı ve neticesinde Türkiye'de ve dünyanın her yerinde iklim sisteminin ve atmosferdeki gazların dengesinin bozulmasına ba lı olarak SELLER , HEYELANLAR , DEPEMLER , FIRTINALAR , HORTUMLAR , TAYFUNLAR ve de CORONA VIRUS'le SOMUTLA AN KÜRESEL SALGIN HASTALIKLAR TIRMANI A GEÇM T R.

„.... Öyle ki , bugün dünya kapitalizm öncesine göre 1 C daha sıcak. 2018 yılı dünyada ölçülmü en sıcak 4. yıl olurken , Türkiye'de ölçülmü en sıcak 2. yıl oldu. Haziran ayı Avrupa'da ve Türkiye'de ölçülmü en sıcak yıl olarak kayda geçti.Dahası 2018 yılı a ırı iklim olaylarının en fazla ya andı ı yıllardan biri oldu. 2018 yılında Türkiye'de 1990'larda 10 yılda ya anılandan daha fazlası 1 yılda ya andı. 1990 -1999 arası 673 a ırı iklim olayı ya anırken 2015'de 959 , 2016'da 752 ya andı. Bu sayı geçen 2018 yılında 840 olay iken , 2019 ayları Düzce , Araklı , stanbul'da ya anan su baskınları ile iddialı bir yıl sinyali veriyor. ...“(Bkz. Delil listesi-24 / Önder Algedik -Kriz kliminden klim krizine - yenie Dergisi -Eylül 2019 -sayfa 36)

Makalenin ekindeki tabloya baktı ımızda ise TÜRK YE SINIRLARI Ç NDE 10 yıllık periyodlarda a ırı iklim olaylarının -iklim afetlerinin sayısının ne kadar radikal bir artı içinde oldu u açıkça görülmektedir.

(1950-1959) 63 iklim afeti ,
(1960-1969) 206 iklim afeti ,
(1970-1979) 92 iklim afeti ,
(1980-1989) 113 iklim afeti ,
(1990-1999) 673 iklim afeti ,

(2010) 555 iklim afeti ,
(2011) 324 iklim afeti ,
(2012) 538 iklim afeti ,
(2013) 461 iklim afeti ,
(2014) 500 iklim afeti ,
(2015) 959 iklim afeti ,
(2016) 752 iklim afeti ,
(2017) 598 iklim afeti ,
(2018) 840 iklim afeti olarak gerçekle mi tir.

iklim krizinin neden oldu u , ASLINDA İNSAN FAAL YETLER İNİN NEDEN OLDU U FELAKETLER A İNDA , KL İM AFETLER SÜREC İNDE ARTI MİTET K ARTI İE İRS İN DEN GEOMETRİK ARTI İE İRS İNE SİRAMAKTA OLDU UMUZ ÇOK AÇIKTIR.

A a ıda bilimsel delilleriyle ve NATO gibi örgütlerin resmi raporlarıyla sabit oldu u üzere Kuzey Afrika, Ortado u ve Do u Akdeniz " KL İMDE KL İNE BA LI GÖÇ-GÜVENLİK TEHD İD - ST KRARIN BOZULMASI G B SORUNLAR VE HEM KL İMDE KL İNİN -HEMDE KL İMDE KL İNİN NEDEN OLDU U GÖÇ SORUNU NEDEN YLE GIDA VE SU KRİZ İE İNDEDİR. iklim de i iklimi i süreci nedeniyle, önümüzdeki 5-10 yıl içinde 100' milyonu a kın bir nüfusu beslemek zorunda kalacak ölkemizde tarım alanlarının , meraların ve ormanların tahrip edilerek termik ve madencilik sahası yapılmasına de il ; ORMANLARIMIZIN KORUNMASINA, do al kaynaklarımıza , su ve gıdaya ihtiyacımız vardır.

Tüm dilekçe kapsamında bilimsel delilleriyle açıkladı ımız üzere termik santrallerin neden oldu u iklim de i ikliminin yol açtı ı Covid-19 salgını ve salgının yarattı ı muhtelif riskler , yine iklim de i ikliminin yol açtı ı Do u Akdeniz -Ortado u bölgesindeki KL İM GÖÇLER , SU ve Y YECEK SAVA LARI 'nın KÜRESEL SÜREÇLERE EVR İLMES olasılıkları gere e dönü ürken, SA LIK -ADALET -E TİM hizmetlerinin ve DEVLETLER İN KURUMSAL ÖKÜ ÜNÜ de beraberinde getirebilecek bu süreçte ölkemizin ve Türk halkının gelece ini , ya am hakkını sa layabilmek için orman varlı ının muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Netekim Çevre ve ehircilik Bakanı Murat Kurum dahi iklim de i ikliminin milli güvenlik meselesi oldu unu söylemi tir.

"E er iklim de i ikliminin etkilerini dikkate almazsak ve buna ili kin tedbir almazsak çok daha vahim tabloların ortaya çıkabilece ini gördük. Dolayısıyla bu artık bir milli güvenlik meselesidir. ehrimizin, vatandaşlarımızın güvenli ini, canını malını ilgilendiren bir meseledir. Bu meseleye ili kin topyekün bir duru sergilemeliyiz." (**Bkz. Delil listesi-25**

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/cevre-ve-sehircilik-bakani-kurum-iklim-degisikligi-artik-milli-guvenlik-meselesidir/1670283>) diyerek iklim de i ikliminin milli güvenlik meselesi oldu unu idrak etmi tir. Termik santrallerin neden oldu u iklim de i ikliminin yol açtı ı Covid-19 Corona virus salgını da unu göstermi tir ki ; **KL İM KRİZ DO RUDAN VE DOLAYLI , DÜ MANSIZ BİR MİLLİ GÜVENLİK TEHD İD HAL İNE GELM İTİR.** İNTEKİM CUMHURBA KANI DA 21.11.2019 TAR İHL KONUSUNDA "GIDA GÜVENL İNİN MİLLİ GÜVENLİK MESELESİ OLDU UNU" ifade etmi tir. (**Bkz. Delil listesi-26/**

<https://www.ntv.com.tr/turkiye/cumhurbaskani-erdogan-gida-guvenligi-milli-guvenlik-meselesi,kc7FGze0c00Tu9I24tfPGg>) **DOLAYISIYLA , ORMAN**

VARLI IMIZI KORUMANIN M LL GÜVENL M Z KORUMAKLA E DE ERDE OLDU U AÇIKTIR.

A a ıda bilimsel delilleriyle ve NATO gibi örgütlerin resmi raporlarıyla sabit oldu u üzere Kuzey Afrika, Ortado u ve Do u Akdeniz " KL MDE KL NE BA LI GÖÇ-GÜVENL K TEHD D - ST KRARIN BOZULMASI G B SORUNLAR VE HEM KL M DE KL N N -HEM DE KL M DE KL N N NEDEN OLDU U GÖÇ SORUNU NEDEN YLE GIDA VE SU KR Z E NDED R. klim de iikli i süreci nedeniyle, önümüzdeki 5-10 yıl içinde sınırlarına dayanacak hayatta kalma mücadelesi içindeki 10 milyonlarca, 100 milyonlarca Afrika ve Ortado u halkına KAR ILA MAMIZIN KES N OLDU U BU NSAN KR ZDE 100' milyonu a kın insanı besleyebilmek için TARIM ALANLARINA , MERALARA , SU KAYNAKLARIMIZA , ORMANLARIMIZA SAH P ÇIKMAK ,HAVA-SU -TOPRAK ALICI ORTAMLARINI TERM K SANTRALLER N AS T YA MURLARINDAN , A IR METALLER N DEN , RADYOAKT F MADDELER N DEN TEM ZLEYECEK , ORMAN VARLI IMIZI KORUMAK ve ARTTIRMAK GELECEK NES LLER N YA AM HAKKINI KORUYACAK B R HAYAT MEMAT MESELES D R .

NATO Stratejik Güney Direktörlü ü tarafından 30.05.2019 'da talya'da düzenlenen toplantıda " KL M DE KL N N KUZEY AFR KA ve ORTADO UNUN ST KRARI ÜZER NDEK ETK S " ele alınmıştır.(Bkz. Delil listesi-27 <https://thesouthernhub.org/publications-2/weekly-security-readings/new-nato-activities/the-impact-of-climate-change-on-stability-in-middle-east-and-north-africa--study-day-.aspx>) Tanıtım yazısında kısaca '2018 sonunda IPCC (Birle mi Milletler Hükümetlerarası klim De i ikli i Komitesi) son raporunu yayınladı. Bulgular alarm verici. Sert ve yasaklayıcı önlemler alınmadı ı takdirde, endüstri öncesi döneme göre 2 C?lik küresel sıcaklık artı ı 10 milyon ki inin ya ama alanının su altında kalmasına neden olacak. Yüzlerce milyon insan ise de i en iklim nedeniyle artacak yoksulluk ve kıtlıktan etkilenecek. Tropical hastalıklar halk sa lı ını ve ekonomik geli imi tehdit edecek ekilde yayılacak. Fırtınalar felaketlerin sonuçlarının giderilmesi ihtiyacını arttıracak ekilde ço alacak.Su sıkıntısı artacak. Ekosistemlerde kaos yaratacak ekilde binlerce canlı türü yok olabilir. Dünyadaki mercan resiflerinin ço u ölüyor. Dünya yiyecek kayna ının önemli bir bölümünü olu turan balık popülasyonu dü üyor. Bu bulgular BM Hükümetler arası iklim de i ikli i komitesinin, 40 de i ik ülkeden 91 yazar tarafından derlenen 6000 bilimsel çalı masının sonuçları. Gerçekçi ve bilimsel olarak destekleniyor. Aslında, bazı bilim insanları son raporun muhtemel tehlikeleri oldu undan daha az gösterdi ini savunuyor. BM Hükümetlerarası klim De i ikli i Komitesindeki yetkililerdenDebraRoberts'a göre önümüzdeki birkaç yıl, insanlık tarihindeki en önemli yıllar olacak." denilmektedir. Çalı ma sonuçları ise makale olarak yayınlanmıştır. (Bkz. Delil listesi-28/ <https://research.csiro.au/foodglobalsecurity/wp-content/uploads/sites/63/2017/12/Waha-et-al-2017-Climate-change-impacts-in-the-Middle-East-and-Northern-Africa-MENA-region-and-their-implications-for-vulnerable-population-groups.pdf>) (Bkz. Delil listesi-29/ <https://research.csiro.au/foodglobalsecurity/wp-content/uploads/sites/63/2017/12/Waha-et-al-2017-Climate-change-impacts-in-the-Middle-East-and-Northern-Africa-MENA-region-and-their-implications-for->

vulnerable-population-groups.pdf) Ayrıca sözkonusu çalı mada , NATO "iklim de i ikli inin sonuçlarının silahlı güçle /ordularla engellenemeyecek kadar iddetli ve kaotik olabilece ini belirtmektedir. |

2016 Mayıs tarihli Max Planck Enstitüsü çalı masına göre ise önümüzdeki yıllarda Do u Akdeniz -Ortado u bölgesinde yükselen hava sıcaklıklarının insan organizmasının dayanabilece i sınırların üzerine çıkabilece i , Ortado u ve Kuzey Afrika'daki sıcaklık artı hızının dünyanın di er yerleriyle kar ıla tırıldı nda 2 kat hızlı oldu u , küresel sıcaklık artı ı 2 C'nin altında kalsa dahi bu senaryonun de i meyece i , bu nedenle yakla ık 500 milyon insanın bölgeden göç etmek zorunda kalabilece i tahmin edilmektedir. **(Bkz. Delil listesi-30 /**

<https://www.mpg.de/10481936/climate-change-middle-east-north-africa>)

A a ıdaki akademik çalı mada ise bilim insanları insan kaynaklı iklim de i ikli inin Suriye iç sava mın tetikleyicisi oldu u sonucuna ula mı lardır. Kuraklık ve iklim de i ikli i nedeniyle kırsalda ya ayan yoksul -çiftçi Sünni nüfus , ii-Alevi nüfusun ya adı i ehirlerin varo larına göç etmi tir (**Bkz. Delil listes -31 / (Bkz. <http://www.pnas.org/content/112/11/3241>)** Bu göç hareketinin üzerine dı arıdan etkilerle Suriye 'de mezhepsel çatı ma ba lamı ve Suriye iç sava mın sonucunda ise bütün Avrupa'yı ve Türkiye'yi etkileyen kitlesel göçler -mülteci sorunu olu mu tur .

Önümüzdeki yıllarda Do u Akdeniz-Ortado u bölgesinde yükselen hava sıcaklıklarının insan organizmasının dayanabilece i sınırların üzerine çıkabilece ini , Ortado u ve Kuzey Afrika'daki sıcaklık artı hızının dünyanın di er yerleriyle kar ıla tırıldı nda 2 kat hızlı arttı mı , küresel sıcaklık artı ı 2 C'nin altında kalsa dahi Kuzey Afrika ve Ortado u'da sıcaklıkların artmaya devam ederek bu bölge için senaryonun de i meyece ini , bu nedenle yakla ık 500 milyon insanın bölgeden göç etmek zorunda kalabilece ini ortaya koyan MAX PLANCK ENST TÜSÜ RAPORU VE NATO'NUN " KL M DE KL N N KUZEY AFR KA VE ORTADO UNUN ST KRARI ÜZER NDEK ETK S "KONULU ÇALI TAYI birlikte de erlendirildi inde, insan sebepli küresel ısınma-iklim de i ikli i sürecini durduramadı mız takdirde göçlerle Türkiye nüfusuna eklenecek/ eklenen 10 milyonlarca iklim mülteciyle birlikte, bir taraftan iklim kriziyle gıda üretimimiz azalıp gıda güvenli imiz tehlikeye girerken ORMAN VARLI IMIZI KORUMAK -ARTTIRMAK Ç N kaybedecek zamanımız olmadı ını göstermektedir.

.Anayasa Hukukçusu Prof. Dr. brahim Kabo lu'nun " Do al Kaynakların Planlanması -Ülkenin Bölünmez Güvenli i "çalı masında da belirtildi i üzere Anayasamıza göre ;

" TÜRK YE DEVLET , ÜLKES VE M LLET YLE BÖLÜNMEZ B R BÜTÜNDÜR" (md.3).

"ÜLKEN N BÖLÜNMEZL N SA LAMAK" DEVLET N TEMEL AMAÇ VE GÖREV D R" (md.5),

"TAB SERVETLER VE KAYNAKLAR DEVLET N HÜKÜM VE TASARRUFU ALTINDADIR" (md.168/1, c.1).

"ÜLKE KAYNAKLARININ DÖKÜM VE DE ERLEND R LMES N YAPARAK VER ML EK LDE KULLANILMASINI PLANLAMAK, BU AMAÇLA GEREKL TE K LATI KURMAK DEVLET N GÖREV D R" (md.166/1).

"DEVLET ORMANLARIN KORUNMASI VE SAHALARININ GEN LET LMES Ç N

GEREKLİ KANUNLARI KOYAR VE TEDBİRLER ALIR” (md.169/1, c.1).

“DEVLET ORMANLARININ MÜLK YETKİ DEVROLUNAMAZ” (MD.69/2, c.1).

“ORMANLARA ZARAR VEREBİLECEK HİÇBİR FAALİYET VE EYLEME MÜSAADE EDİLEMEZ” (MD.169/3, c.1).“ .....

“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluşları ve diğer kamu kurumları temel hukuk kurallarıdır” (md.11).

Devletin, “düzenleme, denetleme ve yaptırım uygulama” biçimindeki üçlü yükümlülüğü, özellikle madencilik alanında kendini gösterir. Bu üçlü yükümlülüğün maddede 11 açısından öncelikli muhatabı;

- yasama
- yürütme
- yargıdır

kıncil muhatabı;

- devlet,
- diğer kuruluşlar,
- kişilerdir.

Bu genel anayasal yükümlülükler doğrultusunda kamu idarelerinin teknik santralleri engelleme ve kapatma yükümlülüğü vardır. Öncelik taşıyan üç madde:

-Ormanların korunması ve geliştirilmesi (md.169),

-Sahil hizmetleri ve çevrenin korunması (md.56),

-Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması (md.63).....

Madde 56 Devletin bu üçlü yükümlülüğünü, çevre ve sağlık alanında üç eylemle ifade etmekte: önlemek, korumak ve geliştirmek.

- “ÖNLEMEK”: Madde 56 gereğince, “çevre kirlenmesini önlemek”, yurtdışında faaliyetlerle birlikte devletin (de) ödevidir. Çevreyi bozan veya çevre üzerinde olumsuz etkilere yol açma riski yaratan faaliyetler (planlama, ilgili kararlar ve uygulamaya koyma), çevresel etki değerlendirilmesi (ÇED) raporuna tabidir. ÇED uygulaması ve etkililik derecesi, ister özel sektör ister kamu sektörü olsun, Devletin önleme yükümlülüğünü yerine getirme ölçüsüdür. Bu bakımdan, ciddi iki zaafiyetle hareket etmemiz gerekir: ilki, ÇED yönetmeliği üzerinde yapılan sürekli oynama, ÇED’i etkisiz kılma amacıyla başka bir nedenle açıklanamaz. İkinci ise, ÇED raporu hazırlık süreci, uygulamada ya göstermelik hale getirme çabaları önlenmemekte; ya da ÇED raporu gerekliliklerine uyulmamaktadır.....

- “KORUMAK”: Madde 56 gereğince, “çevre sağlığını korumak”, Devletin ve yurtdışında faaliyetlerin (haliyle madencilerin de) ödevidir. Devletin koruma yükümlülüğü, aslında çevre sağlığı ile sınırlı olmayıp, uyumlu ve dengeli bir çevre korumasını kapsamına almaktadır. Aslında, koruma yükümlülüğü, md. 63’te belirtildiği üzere, “tarihsel, kültürel ve doğal mirası” da kapsamına almaktadır. Madde 43’e göre, “Kıyıları, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır”. Yine, madde 168’e göre, “Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.” Dahası, “Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır...” (md.169).

..... “ Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamaya hakkına sahiptir.” (md.56/1), “Temel hak ve hürriyetler, diğer insanların topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder” (md.12/2) .....

- “GELİTİRMEK”: “Çevreyi geliştirmek”, devletin ve yurtdışında faaliyetlerin ödevidir. Bu yükümlülük, madencilik alanında, ekolojik denge gereklilikleri içinde “eski hale getirme” yükümlülüğü açısından tartışılabilir.

Bu üç a amalı yükümlülük, madencilik faaliyetlerinde bulunan özel sektör ve irketler denk dü en yurtta ödevleri dikkate alınır, Anayasa madde 12 çerçevesinde yatay ili kiler bakımından da geçerlidir. Çe yandan, yurtta lar açısından da, ödev-hak diyalekti i, çevre kirlili inin önlenmesi, ülkenin do al dokusunun korunması ve çevrenin geli tirilmesi konusunda bireyin konumunu güçlendirdi i gibi, sivil toplum örgütleri giri imleri için de güçlü bir anayasal temel sa lamaktadır. Böyle bir anayasal dayanak, yurtta lara ve sivil toplum örgütlerine, do ayı tahrip edici etkinliklere do rudan müdahale hakkını verir; bu müdahale kar ısında kolluk güçleri, “kamu düzeni” adına zor kullanamazlar. Zira, yurtta ların bekçili ini yaptı rı “çevresel kamu düzeni” ve ülkenin birli i ve bütünlü üdür. Kamu yararı, toplum yararının ötesine geçen ve ülkesel yararı da kapsamına alan üst bir kavramdır.

Bütünle ik çevresel bakı (kırsal çevre, kentsel çevre ve kültürel çevre birlikteli inde), Türkiye ülkesidir. “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” ekindeki temel Anayasa normu (md.3), yeryüzü parçası olarak ülkenin do al, tarihsel ve kültürel de erlerinin azaltılmasını, zedelenmesini ve yok edilmesini yasaklayan bir hüküm olarak anla ılmalıdır.

“Bölünmez bütünlük”, Anayasa’nın sonraki maddelerinde Devletin yükümlülükleri arasında düzenlenmi tir: “ülkenin bölünmezli ini” korumak, Devletin temel amaç ve görevi (md.5) olup, bu yükümlülük sadece siyasal anlamda de il, do al ve ekolojik denge açısından da anla ılmalıdır. :...(Bkz. Delil listesi-32/ Do al Kaynakların Planlanması -Ülkenin Bölünmez Güvenli i / Prof.Dr. brahim Ö. Kabo lu - stanbul Milletvekili Anayasa Komisyonu üyesi -21.07.2020)

HATTA ve HATTA D LEKÇEM Z N TAMAMINDA BEL RTT M Z KL M KR Z - CORONA V RUS SALGINLARI-SU SAVA LARI - KL M GÖÇLER -DEN Z SEV YES YÜKSELMES V.S. SÜREÇLER ÇA INDA

DO AL VE EKOLOJ K DENGİY -DOLAYISIYLA ORMANLARI KORUMAK ÜLKEN N BÖLÜNMEZ GÜVENL N SA LAMANIN ÖNKO ULUDUR.

D LEKÇEM ZDE BEL RTT M Z ÜZERE KUZEY AFR KA VE ORTADO UDAN 500 M LYON NSANIN KL M DE KL VE SUSUZLUK NEDEN YLE GÖÇ ETMES N N BEKLEND , NATO’NUN KL M DE KL N N SONUÇLARININ ASKER GÜÇLE ÇÖZÜMLENEMEYECEK DENL A IR OLDU UNU RAPORLARINDA BEL RTT ; KL M DE KL N N VE MADENLER N CORONA VIRUS SALGINLARINA YOL AÇTI I ; SUYUN , A ACIN VE Y YECE N , ALTIN VE PETROLDEN DAHA DE ERL HALE GELD YILLARDA **DO AL VE EKOLOJ K DENGİY KORUMADAN ÜLKEN N BÖLÜNMEZ GÜVENL N N KORUNAMAYACA INI B L M B ZE AÇIKÇA GÖSTERMEKTED R.**

Sonuç olarak; Anayasa'nın bütünsel okunuşu ve yorumu, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle birlikte de değerlendirildiğinde, "tarihsel, kültürel ve doğal miras"a zarar veren tasarruflarda bulunulamayacağı kolayca anlaşılabilir. ... (Bkz. Delil listesi-32 / Doğal Kaynakların Planlanması -Ülkenin Bölünmez Güvenliği / Prof.Dr. brahim Ö. Kabolu - İstanbul Milletvekili Anayasa Komisyonu üyesi -21.07.2020)

Anayasa'nın 169/3. Maddesine göre; "Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasî propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz" Anayasa'nın 169. maddesinden gerekçesinde de belirtildiği gibi maddenin birinci fıkrası doğrudan doğruya kaynaklarımızın en önemlilerinden biri olan ormanların korunması ve sahaların genişletilmesi için Devlete gereken tedbirleri alıp kanun koymayı ve bütün ormanların gözetimi görevini getirmektedir. (BKZ. DELİL LİSTESİ -47 ANYM., 13.09.2000 tarih ve E:2000/21, K:2000/16 sayılı kararı)

KLİM KURUMU, CORONA VIRUS SALGINI, GIDA KİTLİĞİ, SUSUZLUK -KURAKLIK, KLİM GÖÇLER NEDENİYLE TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN "DEVLET ve ÜLKESİYLE BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜĞÜ ve MİLLİ GÜVENLİK TEHDİTİ ALTINDADIR. KLİM KURUMU NİBELDEN ÇOK ALANI ETKİLEYEN ÇOKLU TEHDİT -ÇOKLU RİSK OLUR TURMASI NEDENİYLE, KLİM KURUMU VE KLİM KURUMU İLE ETKİLEME ÇİNDE OLACAK KONULARDA BAKANLIKLARIN BİRBİRİYLE KOORDİNEL HAREKET ETMESİ, GEREKMEKTEDİR. Nitekim bir yandan Çevre ve İklim Bakanlığı iklim krizine bağlı olarak afet ve heyelanlar sonrası "iklim krizine bağlı afetlerle mücadele genelgesi" çıkarırken, (Bkz. Delil listesi-33 / <https://csb.gov.tr/bakan-kurum-dan-iklim-degisikligi-ve-afet-onlemleri-genelgesi-bakanlik-faaliyetleri-25423>) diğer yandan KLİM KURUMU NİBELSİYECİ, BÖLGESEL KLİM BOZACAK ve KÜRESEL KLİM DE KLİM KURUMU KATKI KOYACAK-ORMAN VARLIĞINI AZALTACAK DAVA KONUSU KLİM HUKUKA VE KANUNA AYKIRIDIR.

IV) HT YATLILIK ÜLKESİ VE AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEMESİ :

Uluslararası hukukta güncel olarak uygulanmaya başlanan "ihtiyatlılık ilkesi" gereğince, KLİM DE KLİM NİBELSİYECİ ve MADENCİLİK FAALİYETLERİNİN TETKİLEDİĞİ -NEDEN OLDUĞU CORONA VIRUS SALGINLARI, JEOLOJİK HAREKETLER, DENİZ SEVİYESİ YÜKSELMESİ, HORTUMLAR, FİRTINALAR, SELLER vs. KLİM OLAYLARI -AFETLER ve ayrıca bu afetlerin neden olduğu/olacağı su ve gıda krizi göz önünde bulundurularak; ORMAN VARLIĞININ AZALTILMASINA YÖNELİK DAVA KONUSU KLİM NİBELSİYECİ halkın yaşam hakkı başta olmak üzere güvence altına alınması temel insan haklarının gelecekte ihlal edileceği öngörülebilecek durumdadır.

Küresel İklim Değişikliği Yükümlülükleri Hakkında Oslo İlkelerine göre de "HT YATLILIK ÜLKESİ KABUL EDİLMİŞTİR. (Bkz. Delil listesi-34 / Küresel İklim Değişikliği Yükümlülükleri Hakkında Oslo İlkeleri ve İklim Adaleti Mücadelesinde Uluslararası ve Yabancı Mahkeme Kararları / Gamze Ovacık-İlgin Özkaya Özlüer / Ekoloji Kolektifi -2017 /sayfa :14)

Yok edici tesislerin insanların ya ama alanlarını ve ya ama hakkını ihlal etmesi durumlarında açılan davalarda sorunların “ ÖNGÖRÜLEBİLİR ” oldu una dair gezegendeki çe itli mahkemeler karar vermektedir. Nitekim Fukushima nükleer felaketinden sonra Japonya mahkemeleri nükleer felaketin öngörülebilir oldu una hükmetmiştir. Zira tüm dilekçe muhtevasında aktardı mız üzere yürütmenin kurumlarının davalı oldu u yargıya ta nımı bu i lemlerin ya ama hakkını , su ve gıda hakkını tehdit ediyor oldu u ,ORMANLARIN KESİMLERİNİN virus salgınlarının sebeplerinden birisi oldu u sabittir. HT YATLILIK LKESİ GEREKLEN HAK İHLAL ÖNGÖRÜLEBİLİR DURUMDA OLDU UNDA SAYIN MAHKEMENİN DE BU HUSUSU NAZAR-İ TEBARAK ALMASINI TALEP EDİYORUZ.

"(...)Maebashi Bölge Mahkemesi Japon hükümetinin ve TEPCO şirketinin faciadaki ihmali tanımladı. Daha önce Japon hükümeti ve General Elektrik şirketinin iştiraki TEPCO, yanlış bir şey yapıldı ı iddiasını reddetmiş ve talihsizliğin kurbanı olduklarını iddia etmişlerdi. Mahkeme hâkimi, her gün 300 ton radyoaktif suyun Pasifik Okyanusuna karışmasına neden olan tsunamiyi ve nükleer felaketi “öngörülebilir” olarak nitelmiş ve nükleer felaketin de engellenebileceğini belirtmiştir. (...) Nükleer felaket dünyanın en büyük okyanusunu sadece 5 yılda kirletti ve halen günde 300 ton radyoaktif atık okyanusa sızıyor. True Activist raporlamasına göre radyoaktif atık Kuzey Amerika'nın batı sahillerine ulaşıyor. Eğer bu yeteri kadar kötü olmasa bile, Fukushima hayret verici bir şekilde Pasifik Okyanusuna hergün 300 ton radyoaktif atık sızdırmaya devam ediyor. Artı derecede yüksek sıcaklık bulaşıcı olarak insanlar ve robotlar sızıntısının kaynağına ulaşamadıkları için, sızıntı belirsiz bir süre daha devam edecek.Fukushima'nın Pasifik Okyanusu'nu sadece 5 yıl içinde kirletmiş olması sürpriz olmamalı.Bu en basit haliyle insanlık tarihindeki en kötü çevre felaketi olmalı ve politikacılar, haberler ya da kadrolu bilim insanları tarafından hiç konuşulmuyor. (...) Radyasyonu gözlerimizle göremesek dahi,Kuzey Amerika'nın bazı bölgelerinde batı sahillerinde etkileri yıllar içinde hissedilmeye başlandı. Fukushima'dan kısa bir süre sonra Kanada'daki balıkların solungaçlarından, ağızlarından ve göz çukurlarından kan gelmeye başladı. Bu hastalık hükümet tarafından görmezden gelindi ve Kuzey Pasifik Ringa Balığı da dahil olmak üzere yerli balık popülasyonlarını kırıp geçirdi. Batı Kanada'da balıkçı bir yerde, balımsız bilim insanları radyasyon derecesinde %300 oranında artış tespit ettiler.Ve bu bilim insanlarına göre Pasifik Okyanusundaki radyasyon miktarı her geçen yıl artıyor. (...) Daha ileride Oregon'un güneyinde deniz yıldızları bacaklarını kaybetmeye başladı ve daha sonra Fukushima radyasyonu 2013'te oraya ulaştığında tamamen parçalara ayrılmaya başladılar. İmdi ise rekor miktarlarda ölmeye başladılar ve tüm okyanus ekosistemi risk altında. Fakat, Oregon Tuna balığına radyasyon miktarı 3 misline de çıkmış olsa, hükümet görevlileri Fukushima'yı suçlamıyorlar. 2014'te Kaliforniya sahillerindeki radyasyon %500 arttı. Cevap olarak hükümet görevlileri radyasyonun bilinmeyen gizemli bir kaynaktan geldiğini ve endişelenen bir şey olmadığını söylediler. Fakat Fukushima'nın etkisi,Kuzey Amerika'nın batı sahilinden çok daha büyük bir etkiye sahip. Bilim insanları Pasifik okyanusunun artık radyoaktif olduğunu ve u anda ABD'nin 2. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında Pasifik Okyanusuna bıraktığı çok sayıda nükleer bombadan 5-10 kat daha fazla radyoaktif olduğunu söylüyorlar. Fukushima hakkında yakında konuşmaya başlamasak, hepimiz kötü bir sürprizle karşılaşabiliriz. (Bkz. Delil listesi-35 / <http://countercurrentnews.com/2017/05/fukushima-japanese-government-guilty-of-destroying-pacific-ocean/>)

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin mevcut gelişmelerinde (iklim değişikliği -VİRÜS SALGINLARI - SU ve GIDA KRİZİ v.s.) HT YATLILIK LKESİ DOĞRULTUSUNDA

Davaya konu 28 Haziran 2024 tarih ve 32586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 27 Haziran 2024 tarih ve 8650 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının İstanbul ilinde bulunan ormanlık alanların orman sınırı dışına çıkarılması ile ilgili YUK md. 27/2 kapsamında uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlem niteliğinde olduğu ve telafisi imkansız zarar ve açık hukuka aykırılık artları birlikte gerçekleştiğinden davalı

DARENİN SAVUNMASI ALINDIKTAN SONRA YENİDEN KARAR VERİLMESİNE KARŞI DAVAYI İZLENİMLİ BİR ŞEKİLDE YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA, neticeten haklı davamızın kabulüne, Cumhurbaşkanlığı kararı ekindeki Röleve krokisinde gösterilen ve ayrıca bağımlı bitki noktaları belirtilen STANBUL İLİNDEKİ ORMAN ALANININ ORMAN SINIRLARI DİNA ÇIKARILMASINA İZİN VERİLMESİNİN İPTALİ VE ORMAN VARLIĞINI MUHAFAZA ETMEK VE ARTTIRMAK konusunda yurttaşlarımızın karşı AYM içtihatları doğrultusunda pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Nitekim **Öner yıldız -Türkiye davasında(Bkz. Delil listesi-36)** kirliliği önlemek KONUSUNDA DEVLETİN YURTTAŞLARINA KARŞI pozitif yükümlülüğü olduğu hükmedilmiştir. AYM kararları ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi bağımlı hukuk kurallarıdır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle güvence altına alınmış bağımlı hakları olmak üzere temel insan haklarının ihlalinin kuvvetle muhtemel olduğu, HT YATLILIK İLKESİ doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. Yukarıda kısaca belirtilen bilimsel deliller ve yasal düzenlemeler ışığında; hukuki tedbirlerin alınmaması ve ORMAN DİNA ÇIKARILMASINA İZİN VERİLMESİNİN CUMHURBAKANI KARARININ iptal edilmemesi durumunda Anayasanın 56, 17, 169 ve 10 maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle güvence altına alınan haklardan AHS md.2 -ya bağımlı hakları, AHS md.8-özel hayatın ve aile hayatının korunması, AHS md.13-etkili bağımlı hakları, AHS md. 14 -ayırıcılık yasağı, AHS 1 no'lu ek protokolün 1. maddesi mülkiyet hakkı ihlal edilmiş olacaktır.

Diğer yandan bağımlı haklarımızı korumaya yönelik olarak bu davamızın esasına girilerek yargılama yapılması ve ivediyetle YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA KARAR VERİLMESİNE AHS 6. maddeyle güvence altına alınan " adil yargılanma hakkı " gereklidir. **AHS 6. maddesi gereğince yurttaşlarımızın bağımlı haklarımızın yargı önünde herhangi bir usul tartışmasına girilmeksizin ivediyetle ele alınması gerekmektedir. Aksi takdirde AHS 6. maddeyle güvence altına alınan " adil yargılanma hakkı " ihlal edilmiş olacaktır.** Uluslararası hukukta içtihatı bir uygulama haline gelen " ihtiyatlılık ilkesi " gereğince, bağımlı yaptıkları tarih itibarıyla henüz bir hak ihlali oluşmuş olsa dahi, AHS'yle güvence altına alınan insan haklarının ortadan kalkacağına ilişkin Devlet tarafından biliniyor olduğu unun kabulü gerekmektedir.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere dava konusu işlemle davacı kişilerin menfaati ihlal edilmektedir. Zira AYM kararlarında da belirtildiği üzere AHS'yle güvence altına alınan diğer hakların korunabilmesi "bağımlı hakları"nın korunmasına bağımlıdır. Ormansızlaşma ve yaban hayatının ihlali, neden olduğu CORONA V RUS SALGINLARIYLA BAĞIMLI HAKKIMIZI TEHDİT EDEN FAAL YETLERDENİR.

Ülkemizin de taraf olduğu "Biyolojik Çeşitliliğin Korunması" ile ilgili Rio Sözleşmesi ve gene taraf olduğumuz "Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşam Ortamlarının Koruma" (Bern) Sözleşmesi döneminde uluslararası platformlarda verdiğimiz ulusal taahhütlerimizden bazılarıdır. Bu sözleşmelerde "*her akit taraf, planlama ve kalkınma politikalarını saptarken yabancı flora ve faunanın muhafazasına özen göstermeyi taahhüt eder*" açıklamaları çok nettir. Sadece bu sözleşmelerin bazı hükümleri bile sahip olduğumuz doğal kaynakların aslında herkesi ilgilendiren bir dünya mirası olduğunu açıklamaya yetmektedir.

BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 11 ve 12 maddelerdeki ya am ve sa lık hakkı hükümlerini kapsamlı bir yoruma tabi tutmu tur.2 Bunun sonucu olarak; temiz su, yeterli hijyen, yeterli ve güvenli yiyecek, beslenme, barınma, sa lıklı i ve çevre, sa lıkla ilgili e itim ve bilgilendirilme gibi hususları da sa lık hakkını belirleyen faktörler olarak sayımı tır. BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin yorumlanmasıyla ilgili olarak yayınladı ı 15 numaralı Genel Direktifinde, suyu sadece sınırlı bir kaynak olarak de il, aynı zamanda kamusal bir mal olarak tanımlamı tır.3 Genel direktifin de belirtti i gibi, su hakkı, temel insan haklarıyla ilgili 6 anla manın ikisinde yer almaktadır. Kadınlara Kar ı Ayrımcılı ın Önlenmesi (1979) ve Çocuk Hakları (1989) konvansiyonlarında su hakkı yer almaktadır. Bu sözleşmeler bunları imzalayan tüm devletler için ba layıcıdır. Çocuk Hakları Sözleşmesini 2 devlet hariç, dünyadaki tüm devletler imzalamı tır.Bütün bu genel ba layıcı hukuksal belgelerden yola çıkarak dava konusu olan orman kesim için de erlendirmek gerekir.

Dilekçe kapsamında belirtti imiz KL M KR Z -V RUS- SALGINLARI -ORMANSIZLA MA - TERM K SANTRAL -MADENC L K BA LANTISINI GÖSTEREN B L MSEL DEL LLER , TÜRK YE' DEVLET N N ÜLKES VE M LLET YLE BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜ Ü , BÖLÜNMEZ GÜVENL VE EKONOM K GELECE , HALK SA LI I ÜZER NDEK YIKICI R SKLER VE RES'EN NAZAR-I T BARA ALINACAK SEBEPLERLE , GEREK KL M DE KL VE CORONA VIRUS SALGINLARI KONUSUNDAK R SKLER DE ERLEND REN ÇOK D S PL NL B R B L RK RAPORU ve gerekse de Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 169 / son fıkrasında " **Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönü türülmesinde kesin yarar oldu u tespit edilen yerler " hükmü gere ince** Cumhurba kanı kararı ekinde Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmedi ine "ili kin H ÇB R B L MSEL ÇALI MA , B L MSEL RAPOR vs.DAYANAK BULUNMADI INDAN , AYRICA YERLE M YER veya TARIMALANI N TEL AÇISINDAN DA RESM B R GÖRÜ Ü -RAPORU EK NDE BARINDIRMAYAN , davaya konu 28 Haziran 2024 tarih ve 32586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan **27 Haziran 2024 tarih ve 8650 sayılı Cumhurba kanı Kararının (Bkz. Delil listesi-1) Cumhurba kanı kararı ekindeki Röleve krokisinde gösterilen ve ayrıca ba langıç biti noktaları belirtilmi olan stanbul ilinde bulunan ORMAN ALANININ ORMAN SINIRLARI DI INA ÇIKARILMASINA L K N CUMHURBA KANI KARARININ PTAL NE , davaya konu i lem YUK md. 27/2 kapsamında uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari i lem niteli inde oldu undan ve telafisi imkansız zarar ve açık hukuka aykırılık artları birlikte gerçekleştirilen DAREN N SAVUNMASI ALINDIKTAN SONRA YEN DEN KARAR VER L NCEYE DEK VED YETLE DAVA KONUSU LEM N YÜRÜTMES N N DURDURULMASINA , NET CETEN DAVAMIZIN KABULÜNE KARAR VER LMES N VEKALETEN TALEP ED YORUZ.**

HUKUK SEBEPLER : Türkiye Cumhuriyeti Anayasası , Zeytincili in Islahı ve Yabanilerinin A ılatılması Hakkında Kanun, Avrupa nsan Hakları Sözleşmesi, Çevre Kanunu ,Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu , ,BM DÇS Paris anla ması, IRENA(Uluslararası Yenilenebilir Enerji Tüzü ü) , Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu , Su Kirlili i Kontrol Yönetmeli i , Akdeniz'in Kirlenmeye Kar ı Korunmasına Ait Sözleşme", "Akdeniz "in Kara Kökenli Kaynaklardan

Kirlenmeye Karşı Korunması Protokolü “, 1992 tarihli “Birle mi Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı Rio Deklarasyonu “, “Biyolojik Çe itlilik Sözle mesi “,“Avrupa”nın Yaban Hayatı ve Ya ama Ortamlarını Koruma Sözle mesi “,“Özellikle Su Ku ları Ya ama Ortamı Olarak Uluslar arası Öne me Sahip Sulak Alanlar Hakkında yönetmelik v.s. Mevzuat .

DEL LLER :

1. 28 Haziran 2024 tarih ve 32586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 27 Haziran 2024 tarih ve 8650 sayılı Cumhurbaşkan Kararı,
2. [https://www.nature.com/articles/s41586-020-2562-8\)](https://www.nature.com/articles/s41586-020-2562-8)
3. <https://www.theguardian.com/environment/2020/aug/05/deadly-diseases-from-wildlife-thrive-when-nature-is-destroyed-study-finds>
4. [https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2874344/\)](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2874344/)
5. The novel coronavirus (2019-nCoV) outbreak: think the unthinkable and be prepared to face the challenge/ Giuseppe Lippi and Mario Plebani / <https://doi.org/10.1515/dx-2020-0015> Published online: 28 Jan 2020/ [https://www.degruyter.com/view/journals/dx/ahead-of-print/article-10.1515-dx-2020-0015/article-10.1515-dx-2020-0015.xml\)](https://www.degruyter.com/view/journals/dx/ahead-of-print/article-10.1515-dx-2020-0015/article-10.1515-dx-2020-0015.xml)
6. [https://ipbes.net/covid19stimulus\)](https://ipbes.net/covid19stimulus)
7. -Can atmospheric pollution be considered a co-factor in extremely high level of SARS-CoV-2 lethality in Northern Italy? EdoardoConticiniaBrunoFredianiaDarioCarob [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0269749120320601\)](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0269749120320601)
8. [https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/07/air-pollution-linked-to-far-higher-covid-19-death-rates-study-finds\)](https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/07/air-pollution-linked-to-far-higher-covid-19-death-rates-study-finds)
9. Xiao Wu MS, Rachel C. Nethery PhD, M. Benjamin Sabath MA, Danielle Braun PhD, Francesca Dominici PhD-[https://projects.iq.harvard.edu/covid-pm\)](https://projects.iq.harvard.edu/covid-pm)
10. -Links between air pollution and COVID-19 in England Marco Travaglio 1 , Rebeka Popovic 1 , Yizhou Yu 1 , Nuno Santos Leal 1 , Luis Miguel Martins 1 1 MRC Toxicology Unit, University of Cambridge [https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.16.20067405v2.full.pdf\)](https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.16.20067405v2.full.pdf)
11. Assessing nitrogen dioxide (NO2) levels as a contributing factor to coronavirus (COVID-19) fatality YaronOgen [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969720321215\)](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969720321215)
12. [http://www.habereguven.com/hava-kirliliginin-yogun-oldugu-yerlerde-covid-19-olumleri-daha fazla/2289/](http://www.habereguven.com/hava-kirliliginin-yogun-oldugu-yerlerde-covid-19-olumleri-daha-fazla/2289/)
13. [http://documents.worldbank.org/curated/en/462481587756439003/Incidence-of-COVID-19-and-Connections-with-Air-Pollution-Exposure-Evidence-from-the-Netherlands\)](http://documents.worldbank.org/curated/en/462481587756439003/Incidence-of-COVID-19-and-Connections-with-Air-Pollution-Exposure-Evidence-from-the-Netherlands)
14. [https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/zonguldak-karantinası-kafaları-karistirdi-5726830/\)](https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/zonguldak-karantinası-kafaları-karistirdi-5726830/)
15. Bkz.Delil listesi-15 / http://www.cmo.org.tr/resimler/ekler/9d62b3a2bb620a4_ek.pdf?tipi=67&turu=H&sube=0 (25.04.2020 tarihinde web sitesine ula ıldı)
16. (Bkz.Delil listesi-16/

- <https://ekolojibirliigi.org/soma-korona-virusunde-kirmizi-alarm-veriyor/>)
17. Bkz..Delil listesi-17 /
<http://www.habereguven.com/hava-kirliligi-parcaciklarin-da-koronavirus/2796/>)
18. (Bkz.Delil listesi-18/
<https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/24/coronavirus-detected-particles-air-pollution>)
19. (Bkz. Delil listesi-19 / SARS-Cov-2 RNA Found on Particulate Matter of Bergamo in Northern Italy: First Preliminary Evidence/
Leonardo Setti, Fabrizio Passarini, Gianluigi De Gennaro, Pierluigi Baribieri, MariaGrazia Perrone, Massimo Borelli, Jolanda Palmisani, Alessia DiGilio, Valentina Torboli, Alberto Pallavicini, Maurizio Ruscio, P RISCO PISCITELLI, Alessandro Mian
<https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.15.20065995v2>)
20. (Bkz.Delil listesi-20 / Air Pollution and the Novel Covid-19 Disease: a Putative Disease Risk FactorLuigi Martelletti1 and Paolo Martelletti2
[/https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6))
21. Air Pollution and the Novel Covid-19 Disease: a Putative Disease Risk FactorLuigi Martelletti1 and Paolo Martelletti2
[/https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7156797/#CR6))
22. Bkz.Delil listesi-21 /
http://www.cmo.org.tr/resimler/ekler/9d62b3a2bb620a4_ek.pdf?tipi=67&туру=H&sube=0) (25.04.2020 tarihinde web sitesine ula ıldı)
23. (Bkz.Delil listesi-22
<https://ekolojibirliigi.org/soma-korona-virusunde-kirmizi-alarm-veriyor/>)
24. Bkz.Delil listesi -23/ DDK 2018/ 52 tiraz no)
25. (Bkz.Delil listesi -24) / DDK 2019/2920 E. 2020/698 K. 12.03.2020 T.)
26. Bkz. Delil listesi-25 /
<https://www.resmigazete.gov.tr/ilanlar/eskiilanlar/2021/03/20210309-4-4.pdf>)
27. Bkz. Delil listesi-26 / DDK 2018/ 66 tiraz no ile 28.03.2018)
28. (Bkz.Delil listesi -27 / DDK /2019/2691 E. 2020 /696 K. 12.03.2020 T.)
29. Bkz. Delil listesi-28 / DDK 2018/120 tiraz no ile 28.03.2018)
30. (Bkz.Delil listesi -29) DDK /2019/2336 E. 2020/697 K. 12.03.2020 T.)
31. (Bkz. Delil listesi-30/ Termik santral üretim lisansı iptal davalarında Danı tay 13. Daire tarafından EPDK'ya yazılan müzekkere örnekleri)
32. Bkz. Delil listesi-31) (***) INTERNATIONAL CONFERENCE ON EURASIAN ECONOMIES 2019 sayfa 353 <https://www.avekon.org/papers/2273.pdf>
33. Bkz. Delil listesi-32/ Ankara 11. dare mhk. 2020/2430 E.)
34. Bkz. Delil listesi-33 / Ankara 11. dare mhk. 2020/2429 E.)
35. Önder Algedik -Kriz kliminden klim krizine - yenie Dergisi -Eylül 2019 -sayfa 36
36. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/cevre-ve-sehircilik-bakani-kurum-iklim-degisikligi-artik-milli-guvenlik-meselesidir/1670283>)
<https://www.ntv.com.tr/turkiye/cumhurbaskani-erdogan-gida-guvenligi-milli-guvenlik-meselesi,kc7FGze0c0OTu9I24tfPGg>)
37. <https://thesouthernhub.org/publications-2/weekly-security-readings/new-nato-activities/the-impact-of-climate-change-on-stability-in-middle-east-and-north-africa--study-day-.aspx>)
38. "https://research.csiro.au/foodglobalsecurity/wp-content/uploads/sites/63/2017/12/Waha-et-al-2017-Climate-change-impacts-in-the-Middle-East-and-Northern-Africa-MENA-region-and-their-implications-for-vulnerable-population-groups.pdf)
- 39.

"<https://research.csiro.au/foodglobalsecurity/wp-content/uploads/sites/63/2017/12/Waha-et-al-2017-Climate-change-impacts-in-the-Middle-East-and-Northern-Africa-MENA-region-and-their-implications-for-vulnerable-population-groups.pdf>)

40. <https://www.mpg.de/10481936/climate-change-middle-east-north-africa>
41. Bkz. <http://www.pnas.org/content/112/11/3241>,
42. Do al Kaynakların Planlanması -Ülkenin Bölünmez Güvenli i / Prof.Dr. brahim Ö. Kabolu - stanbul Milletvekili Anayasa Komisyonu üyesi -21.07.2020
43. <https://csb.gov.tr/bakan-kurum-dan-iklim-degisikligi-ve-afet-onlemleri-genelgesi-bakanlik-faaliyetleri-25423>
44. YEN KÖY -KEMERKÖY TERM K SANTRALLER N N BÖLGESEL ve KÜRESEL OLARAK KL M KR Z N BESLEY C ETK S YÖNÜNDE ÇEVRE ve EH RC L K BAKANLI I ile TARIM , ORMAN , TUR ZM , HAYVANCILIK , KÜLTÜR ve TUR ZM , SA LIK BAKANLIKLARI ile B RL KTE ETK LE M --PLANLAMA- E GÜDÜM DE ERLEND RMES ve KOORD NASYON YAPILIP YAPILMADI INA DA R ÇEVRE ve EH RC L K BAKANLI I ve ENERJ BAKANLI ININ PLANLAMA -STRATEJ V.S.B R MLER NDEK B LG ve DOSYALAR ,
45. ANYM., 13.09.2000 tarih ve E:2000/21, K:2000/16 sayılı kararı)
46. Bkz. Delil listesi-41 / Do al Kaynakların Planlanması -Ülkenin Bölünmez Güvenli i / Prof.Dr. brahim Ö. Kabolu - stanbul Milletvekili Anayasa Komisyonu üyesi -21.07.2020)
47. (Bkz. Delil listesi-42 / Küresel klim De i ikli i Yükümlülükleri Hakkında Oslo lkeleri ve klim Adaleti Mücadelesinde Uluslararası ve Yabancı Mahkeme Kararları / Gamze Ovacık-Ilgın Özkaya Özlüer / Ekoloji Kollektifi -2017 /sayfa :14
48. <http://countercurrentnews.com/2017/05/fukushima-japanese-government-guilty-of-destroying-pacific-ocean/>)
49. A HM Öner yıldız -Türkiye davası,
50. Ke if ,
51. Bilirki i incelemesi ve her türlü delil .

SONUÇ : Yukarıda belirtilen ve res'en nazar-ı itibara alınacak nedenlerle ; 28 Haziran 2024 tarih ve 32586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 27 Haziran 2024 tarih ve 8650 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının stanbul ilinde bulunan ormanlık alanların orman sınırı dı na çıkarma i leminin iptaline , davaya konu i lem YUK md. 27/2 kapsamında uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari i lem niteli inde oldu undan ve telafisi imkansız zarar ve açık hukuka aykırılık artları birlikte gerçekleşti inden davalı DAREN N SAVUNMASI ALINDIKTAN SONRA YEN DEN KARAR VER L NCEYE DEK VED YETLE DAVA KONUSU LEM N YÜRÜTMES N N DURDURULMASINA , neticeten haklı davamızın kabulüne, avukatlık ücreti ve yargılama giderlerinin davalı tarafa yüklenmesine karar verilmesini saygıyla bilve kale talep ederiz. 9.09.2024

Davacılar Vekili
Av. smail Hakkı Atal